

Aktuellt om TBE och vaccination

Eva Lindgren

Petter Malmström

Biträdande Smittskyddsläkare Västra Götaland

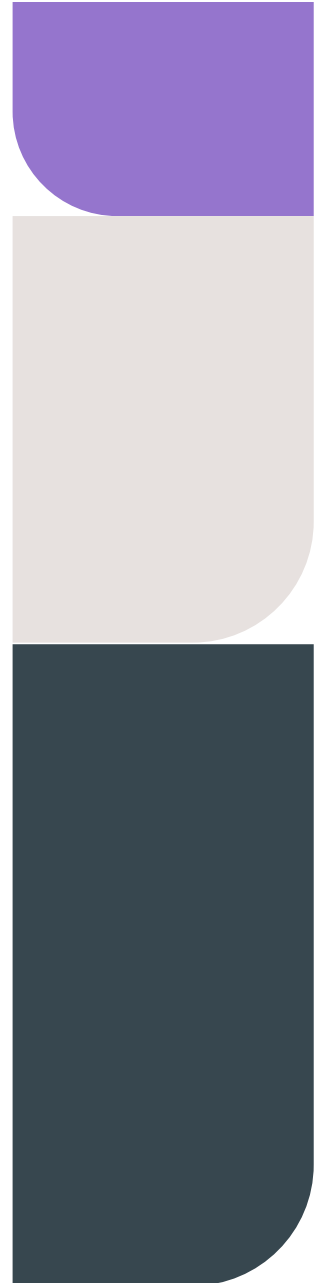
på Smittskydd Västra Götaland

2024-03-08

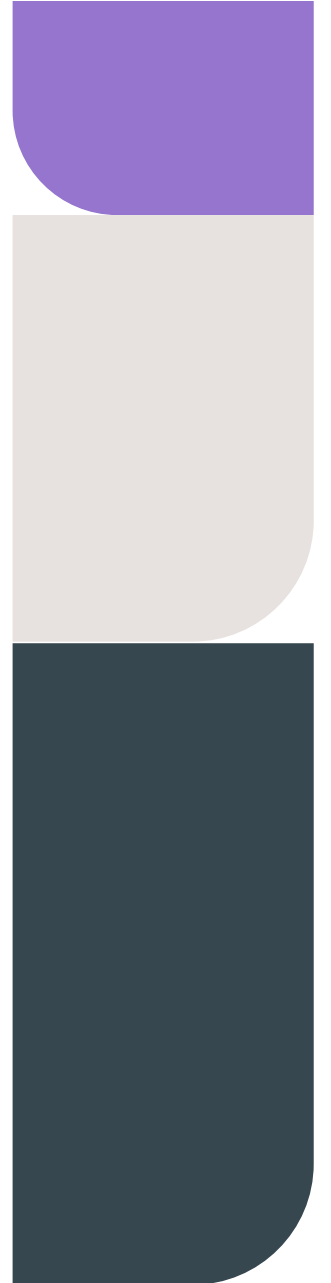
Huvudbudskap TBE

- Fortsatt hög nivå av antal bekräftade fall 2023
- Sjukdom ger en belastning för individ och sjukvård
- Vaccination är bästa skyddet –rekommenderas alla ≥ 3 år som vistas i naturen i Västra Götaland

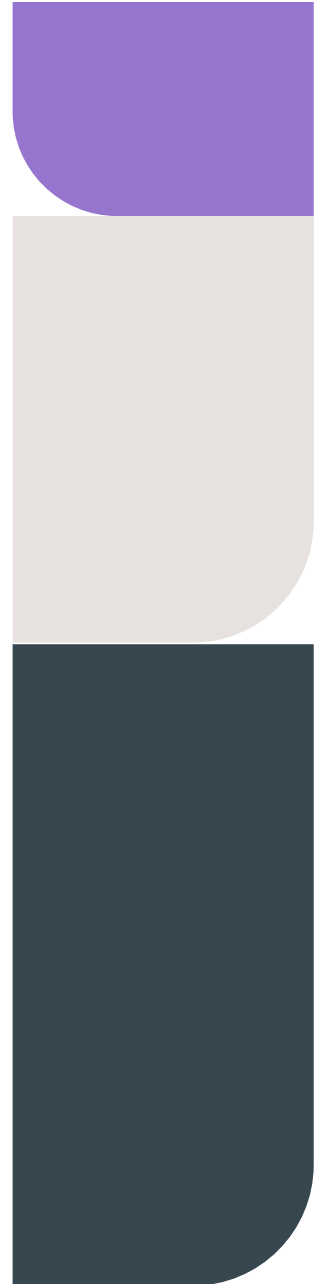
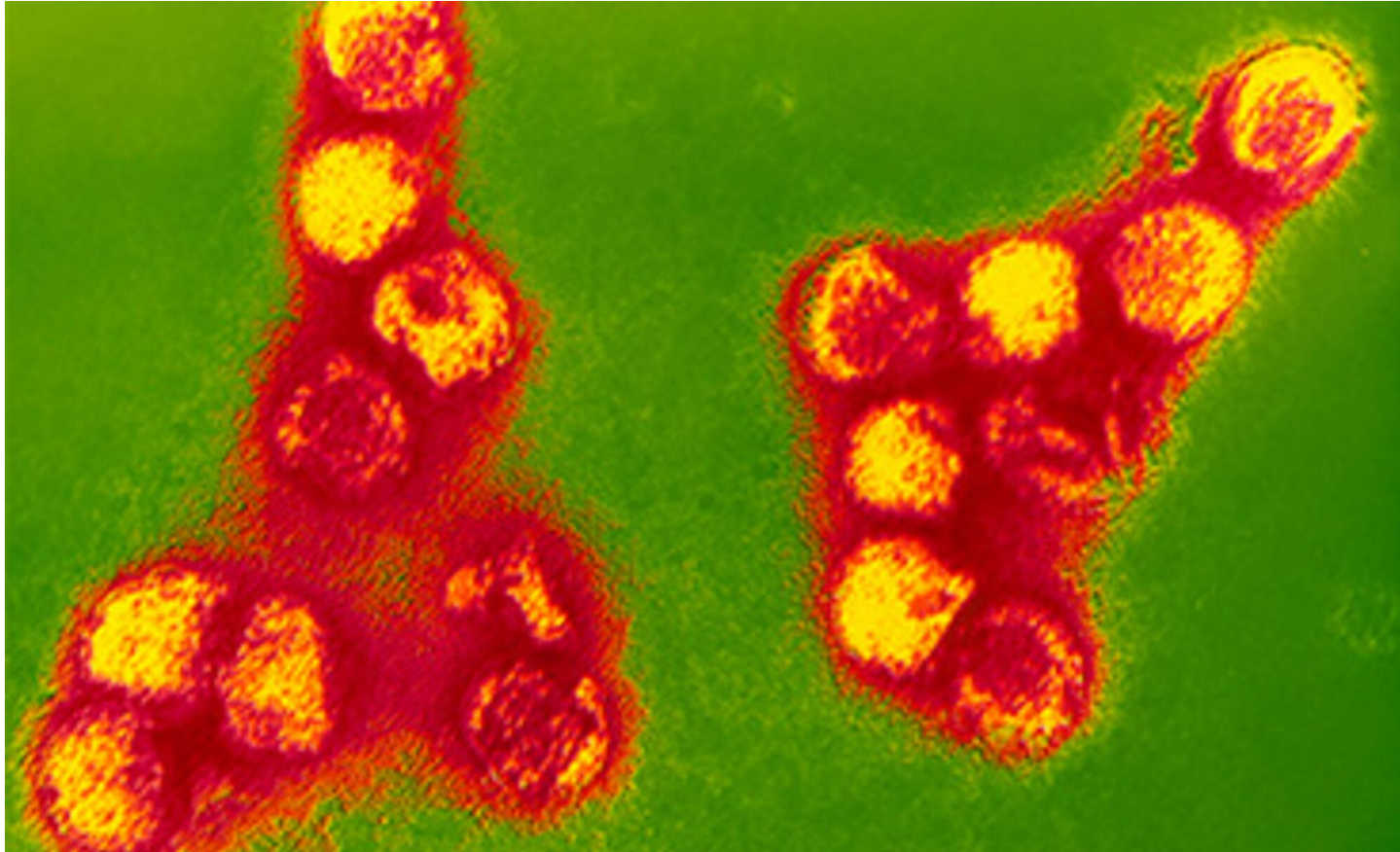

Disposition

- TBE virus – Petter
- Fästingen – Eva
- Geografi och epidemiologi – Petter
- Vaccination – Eva och Petter

TBE virus (bild från ECDC)

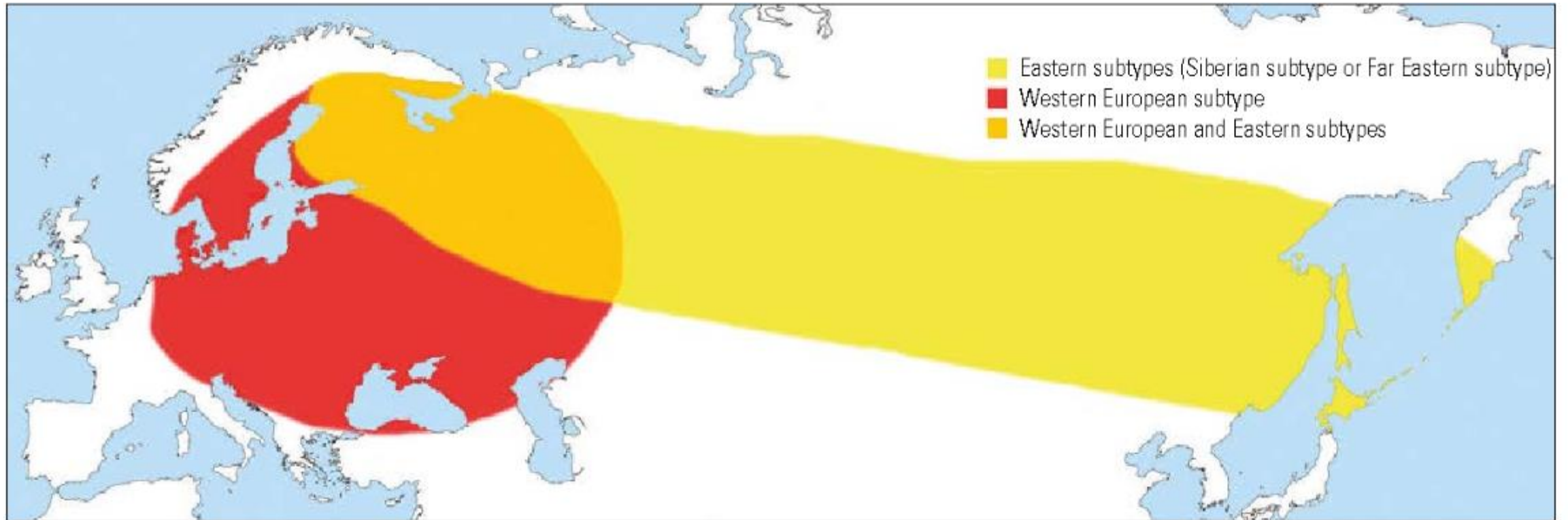

Fig 2

Fig. 2 Geographical distribution of Western and Eastern subtypes of tick-borne encephalitis virus

Published in Revue scientifique et technique 2015

Tick-borne encephalitis.

J. Valarcher S. Hägglund M. Juremalm G. Blomqvist L. Renström S. Zohari M. Leijon J. Chirico less

Källa: Revue scientifique et technique 2015

VAR FINNS FÄSTINGAR?

I Sverige finns fästingar i hela Götaland, större delen av Svealand och vissa delar av Norrland så som kustnära områden och längs floderna.

Fästingar tål inte uttorkning. De trivs bäst på fuktiga och skuggiga ställen med högt gräs, buskar, snår och i skogen. Man kan också hitta fästingar i trädgårdar.

Fästingarna är som regel aktiva från april till november men om temperaturen är mer än 5°C kan de också vara aktiva på vintern.

HUR UNDVIKER MAN FÄSTINGBETT?

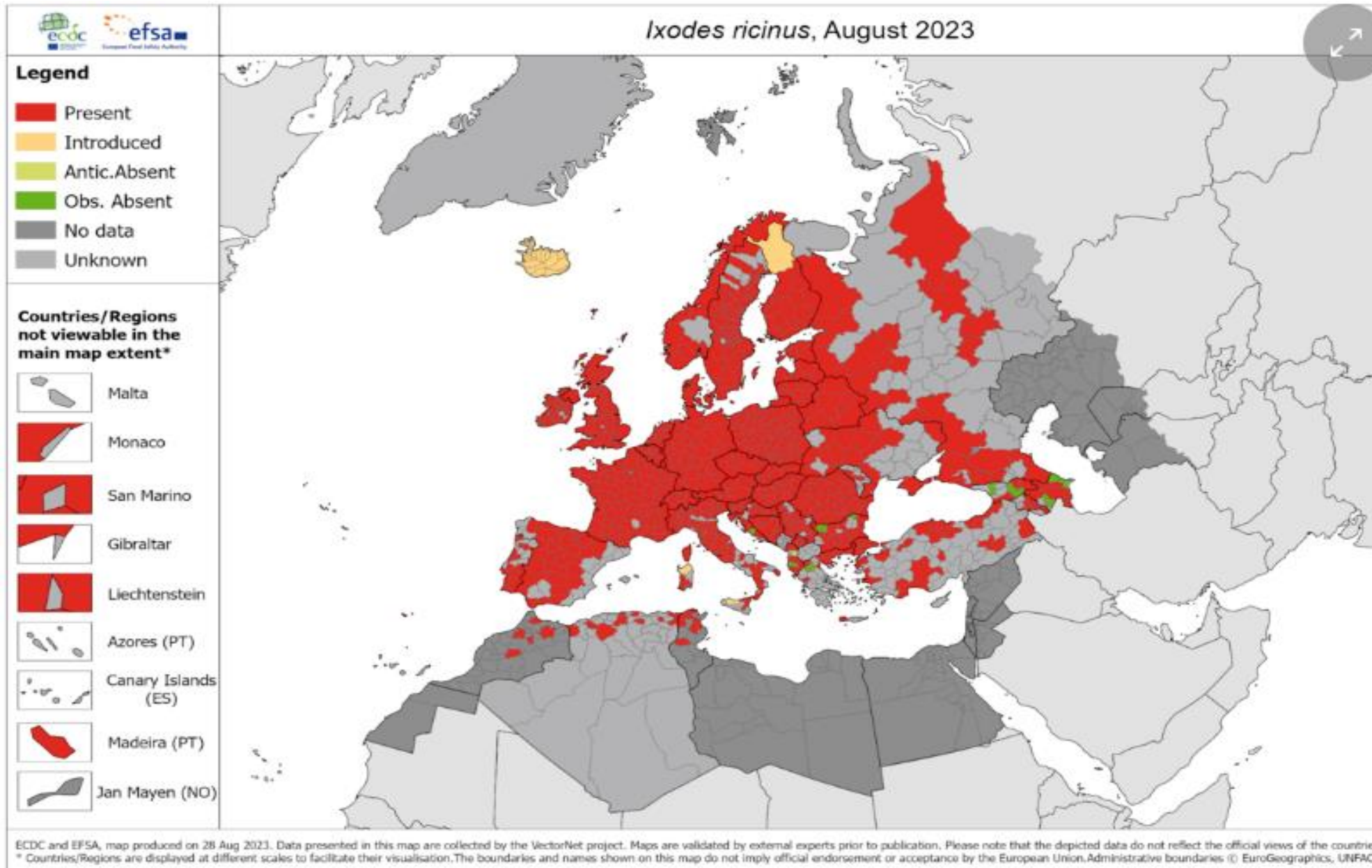
- Undvik områden med högt gräs, ljung och snår där det är mycket fästingar.
- Ha heltäckande klädsel om du går i område med mycket fästingar. Ha byxbenen nedstoppade i strumporna/ stövlarna.
- Använd fästingspray/myggmedel.
- Ha gärna ljusa kläder. Det gör det lättare att se fästingarna.
- Se över kläderna regelbundet och borsta bort eventuella fästingar.

Efter vistelse i område med fästingar bör man undersöka kläder, hud och hår noga och ta bort fästingar. Kom ihåg att fästingar är små och kan vara svåra att se. Det är viktigt att kontrollera hela kroppen. Fästingar föredrar att bita där huden är tunn så som i knäveck, ljumskar, armhålor och bakom öronen. Hos barn är det särskilt viktigt att också kolla hårbotten.

TBE-virus

- Två vektorer:
- *Ixodes ricinus* (fårfästing)
- *Ixodes persulcatus* (tajgafästingen)

- Som lekman går de ej att särskilja morfologiskt

Utbredning *Ixodes persulcatus*

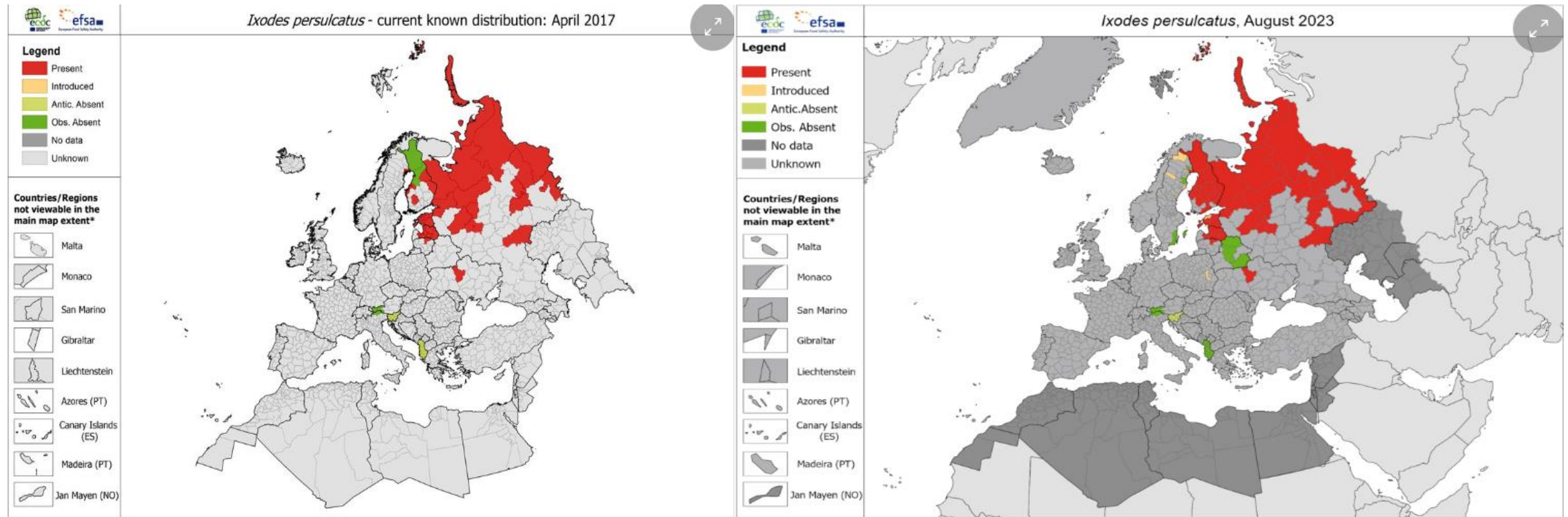
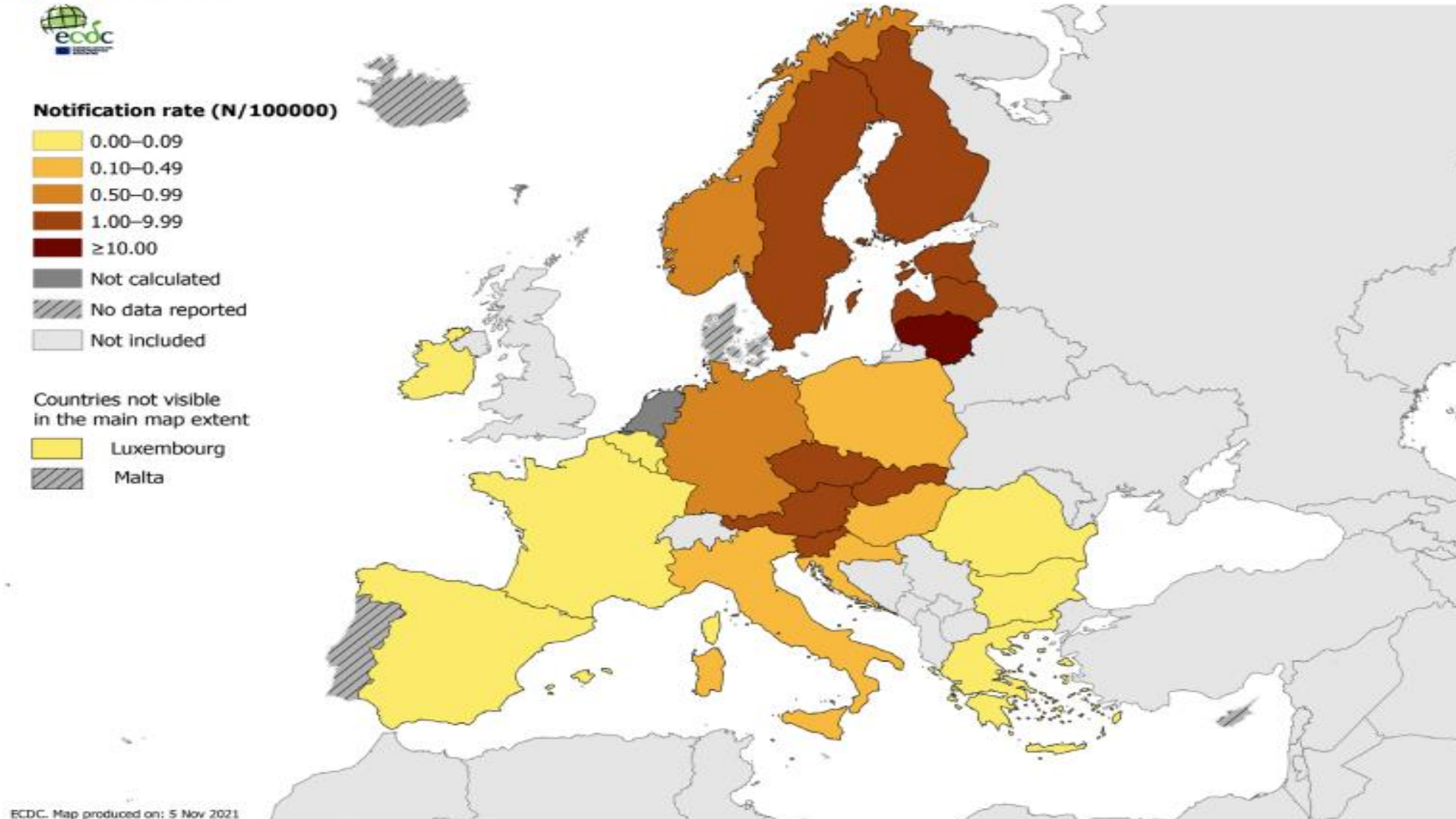

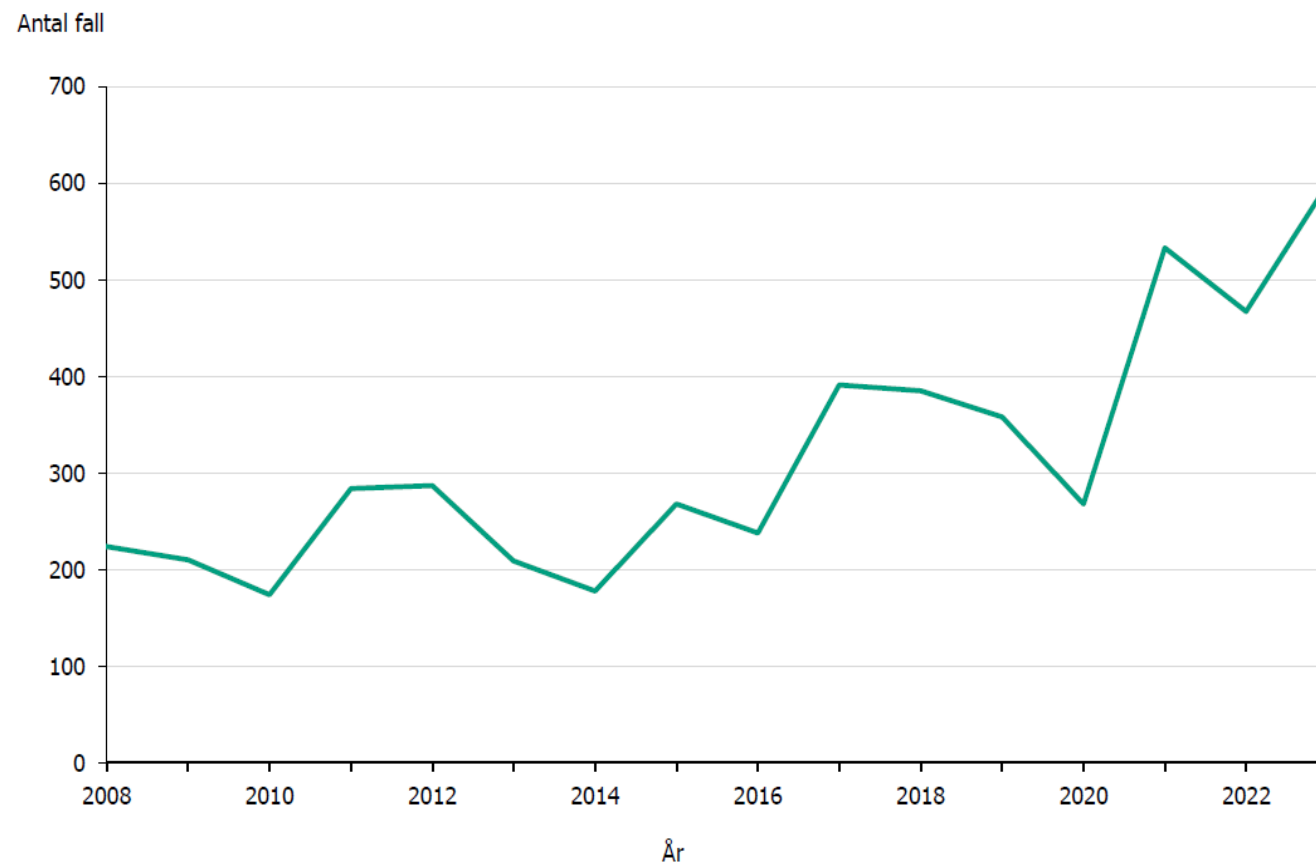
Figure 1. Distribution of confirmed tick-borne encephalitis cases per 100 000 population by country, EU/EEA, 2020

Source: Country reports from Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Czechia, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, the Netherlands, Norway, Poland, Romania, Slovakia, Slovenia, Spain, and Sweden

TBE Nationellt

Antal rapporterade fall 2008-2023.

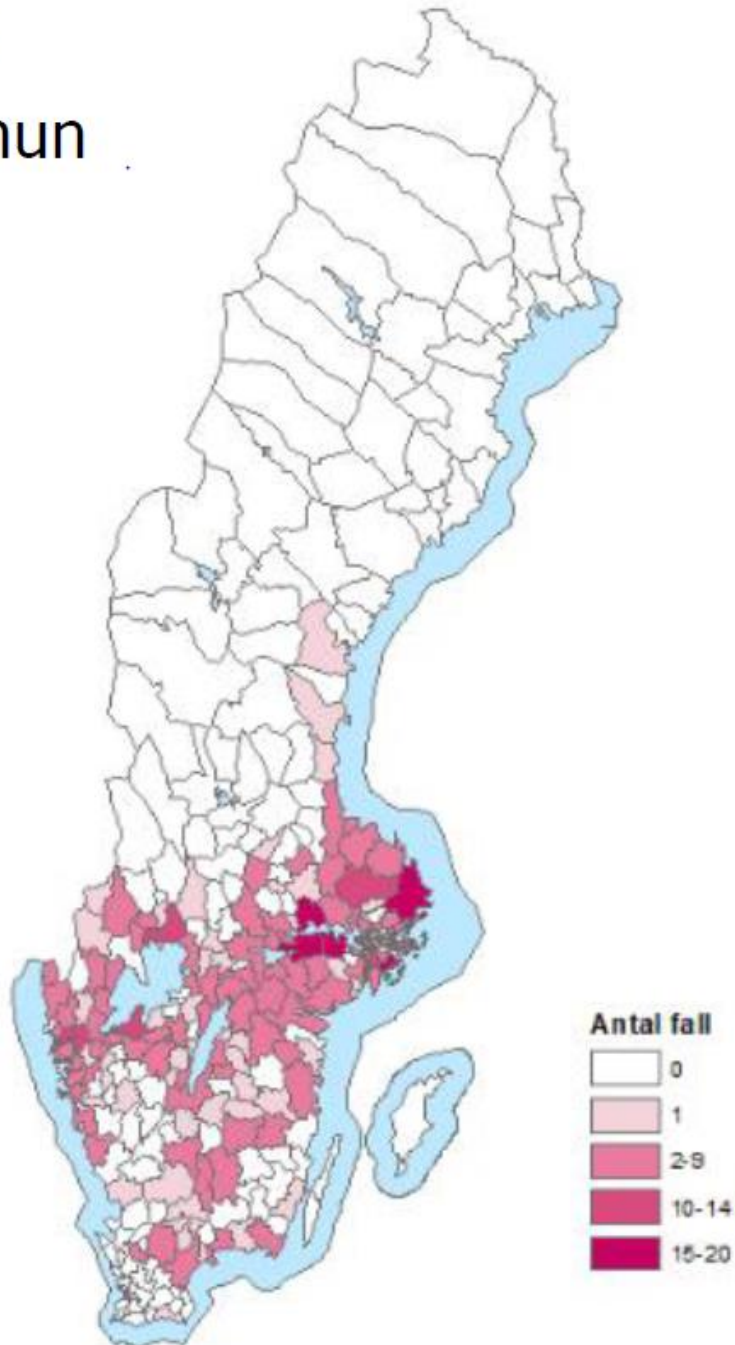

Källa: Folkhälsomyndigheten

Datum: 240129

Smittort 2023

Antal fall per kommun

Datum: 240205

Källa: FOHM

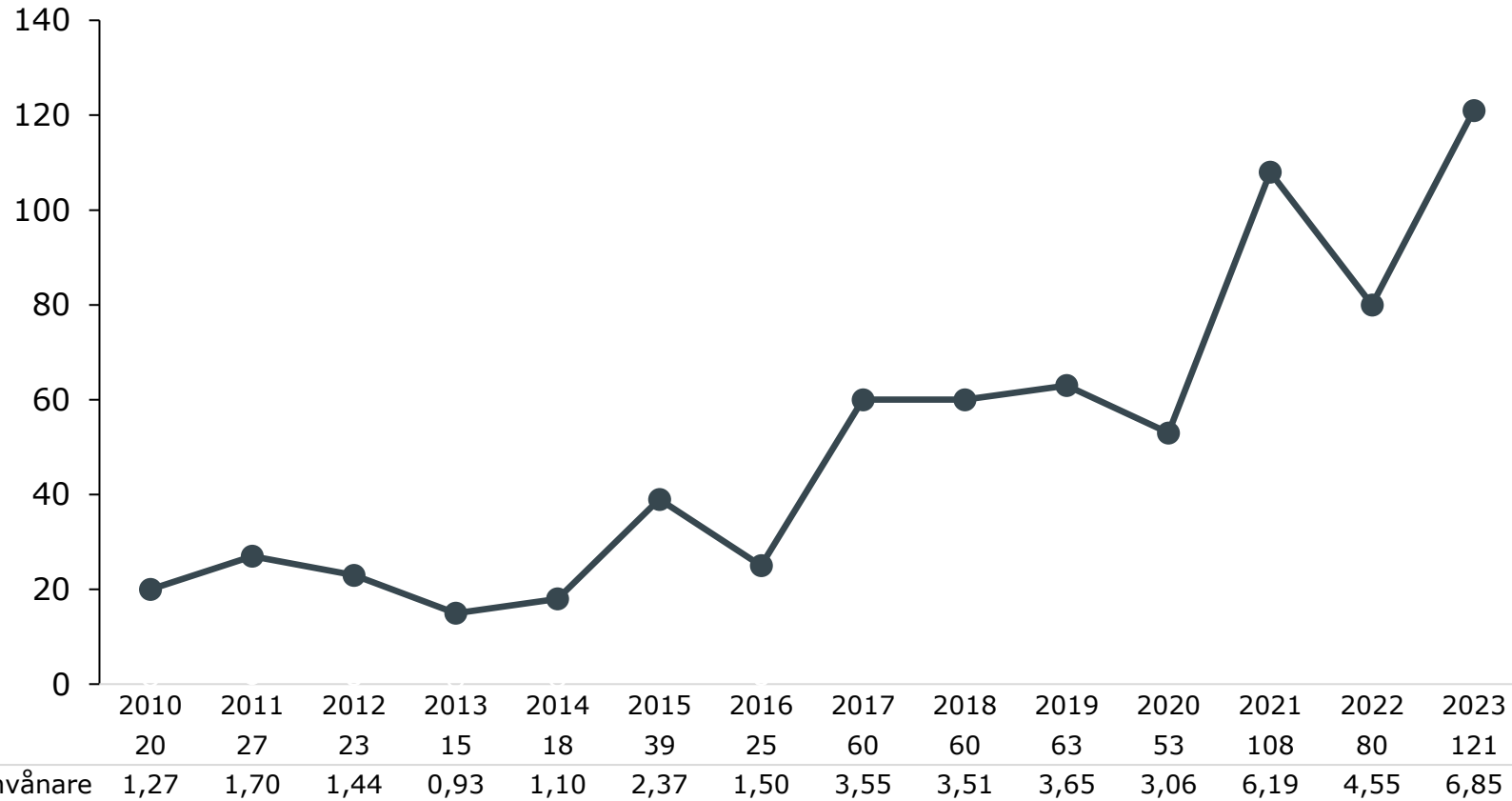
Antal fall och incidens per region (anmälade SME)

Län/Regioner	2023	2022	2021
Blekinge	5 / 3,15	4 / 2,52	3 / 1,89
Dalarna	10 / 3,47	6 / 2,08	2 / 0,69
Gotland	0 / 0	1 / 1,63	1 / 1,64
Gävleborg	13 / 4,52	8 / 2,78	3 / 1,04
Halland	6 / 1,75	1 / 0,29	4 / 1,18
Jämtland	1 / 0,75	2 / 1,51	4 / 3,03
Jönköping	18 / 4,88	23 / 6,23	18 / 4,90
Kalmar	9 / 3,63	5 / 2,02	8 / 3,24
Kronoberg	8 / 3,92	3 / 1,47	3 / 1,48
Norrbottn	2 / 0,80	0 / 0	0 / 0
Skåne	22 / 1,56	12 / 0,85	20 / 1,43

Län/Regioner	2023	2022	2021
Stockholm	162 / 6,64	137 / 5,61	147 / 6,09
Södermanland	55 / 18,18	34 / 11,24	40 / 13,25
Uppsala	52 / 12,98	44 / 10,98	65 / 16,45
Värmland	31 / 10,92	27 / 9,51	19 / 6,71
Västerbotten	1 / 0,36	1 / 0,36	0 / 0
Västernorrland	1 / 0,41	2 / 0,82	1 / 0,41
Västmanland	33 / 11,76	28 / 9,97	28 / 10,04
Västra Götaland	121 / 6,88	80 / 4,55	108 / 6,19
Örebro	23 / 7,47	18 / 5,85	29 / 9,45
Östergötland	27 / 5,72	29 / 6,15	31 / 6,60
Totalt	600 / 5,70	465 / 4,42	534 / 5,11

Antal TBE-fall rapporterade i Västra Götaland 2010-2023.

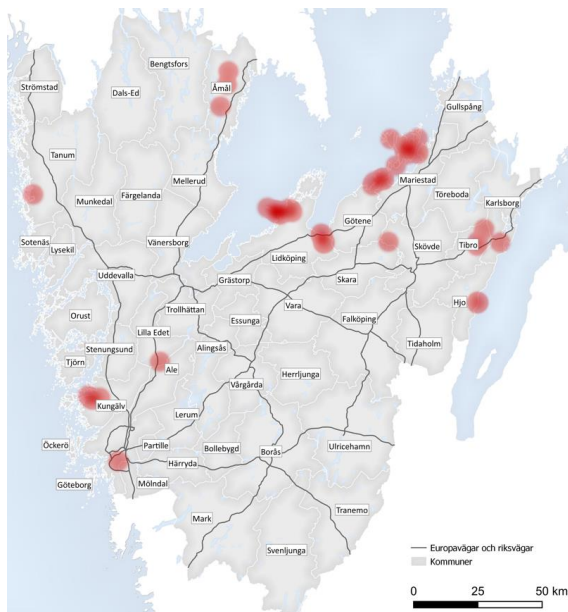
Antal fall

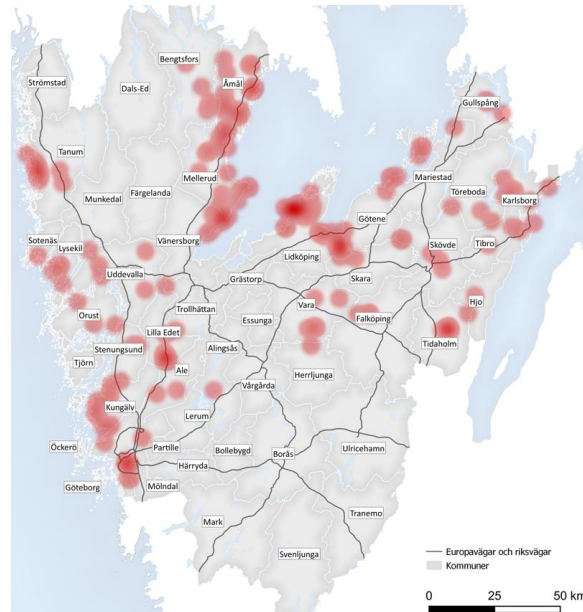
● Antal fall

Antal fall per 100 000 invånare

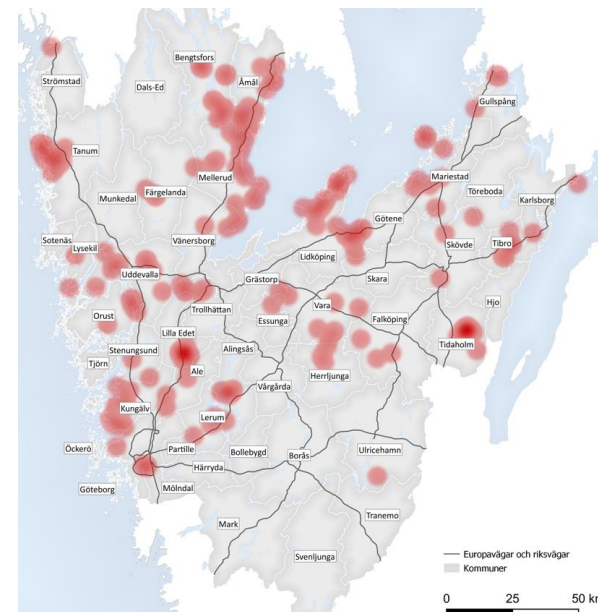
Kartorna visar sannolik plats för smitta för TBE-fall åren 1998–2023 i Västra Götaland. TBE finns nu påvisat i stora delar av regionen. TBE-vaccination rekommenderas därför till alla ≥ 3 år som vistas i naturen i Västra Götaland.

1998-2005

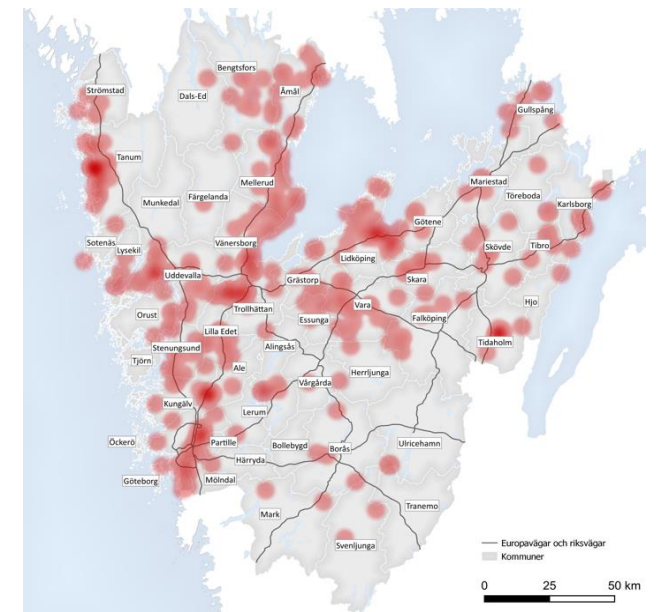
N=45

2006-2015

N=182

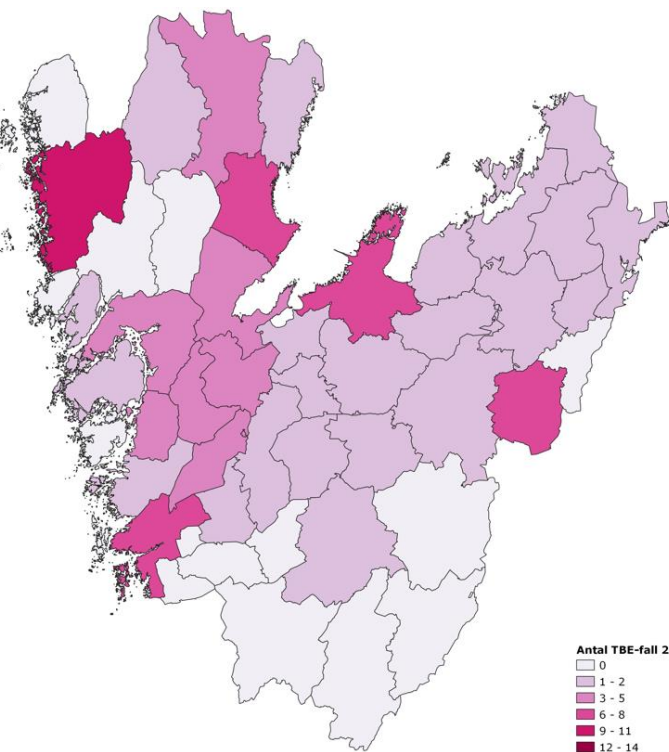
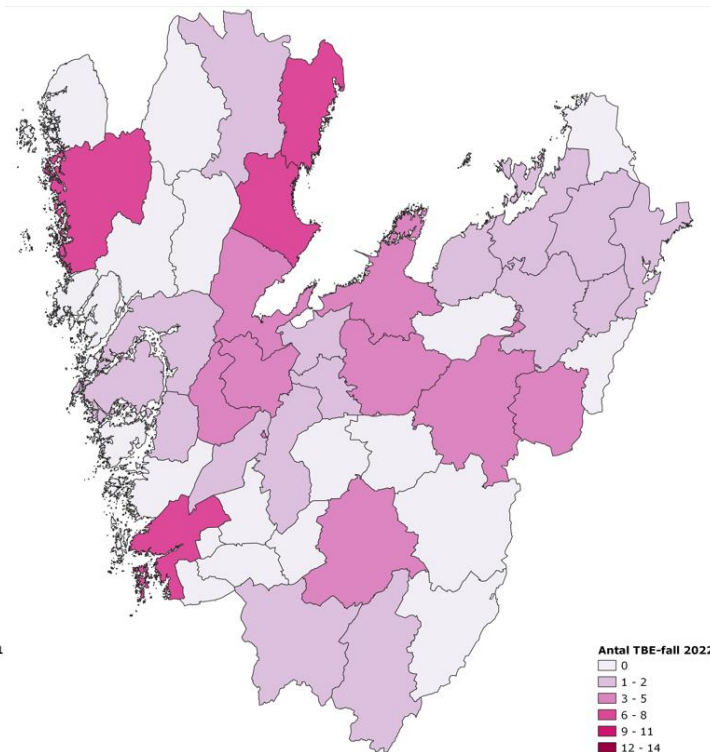
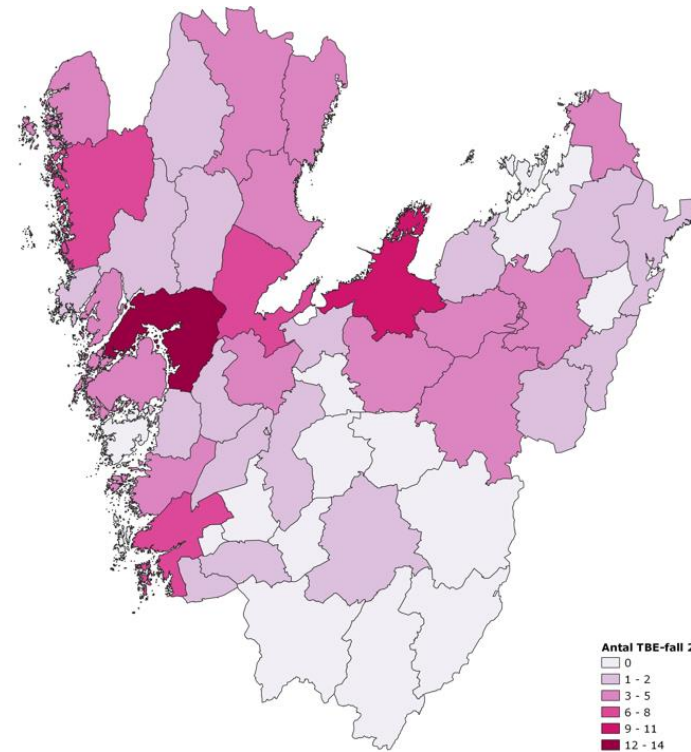
2016-2019

N=184

2020-2023

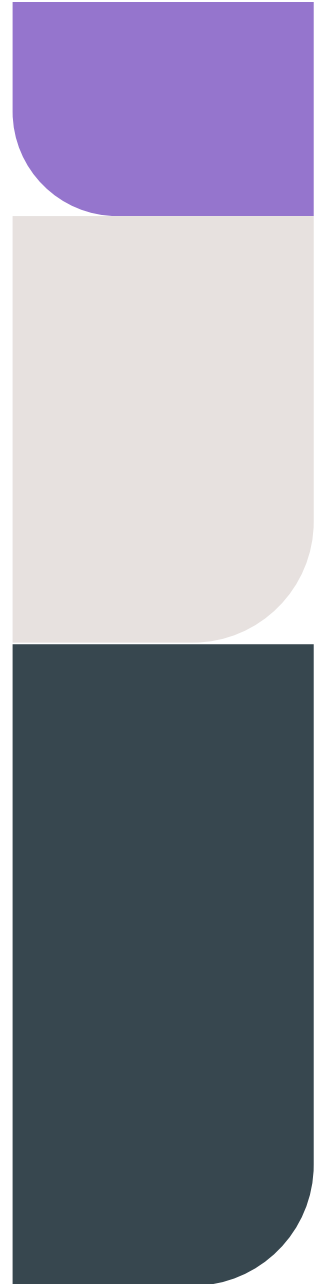
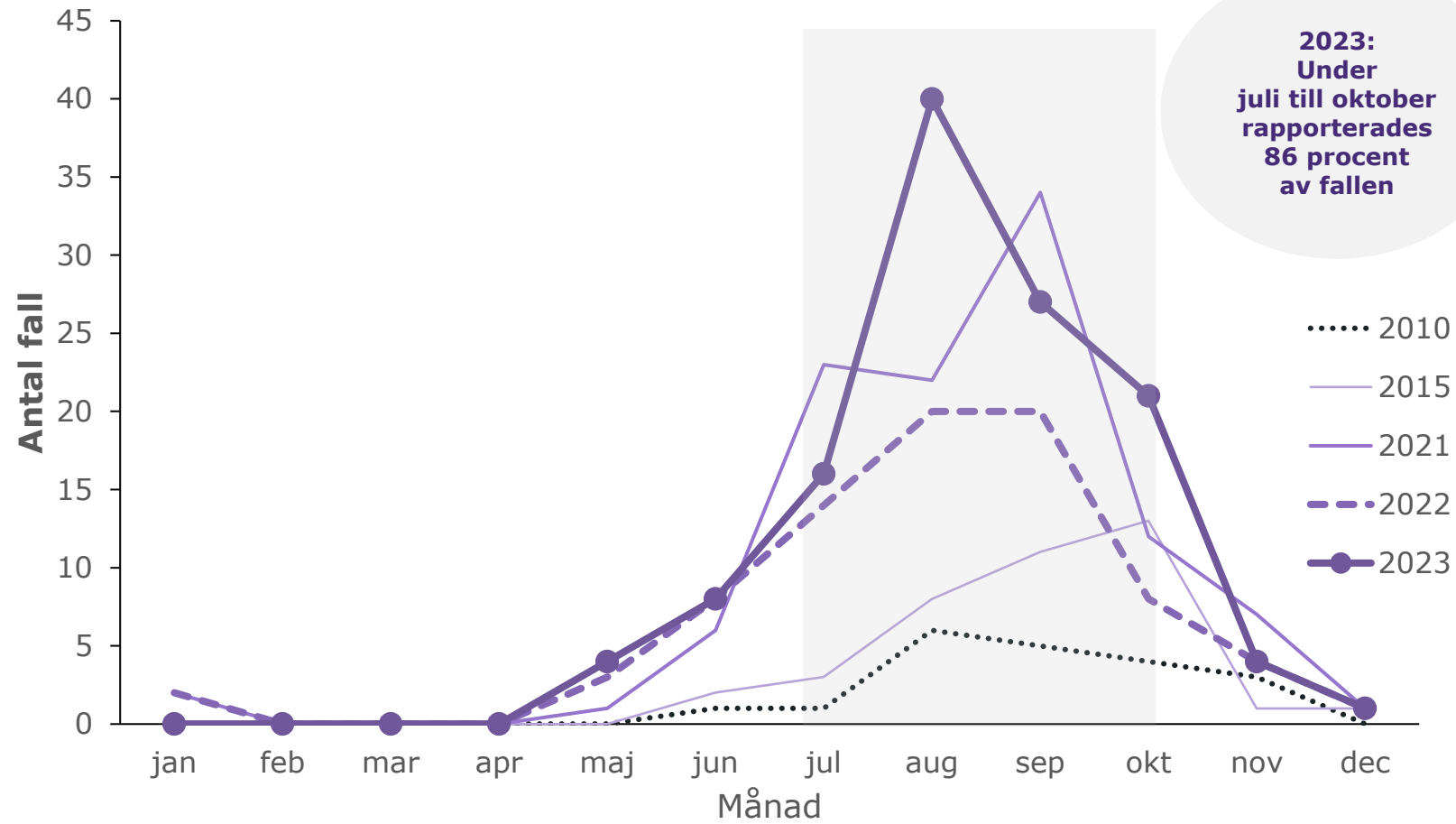
N=337

Kartorna visar sannolik plats för smitta per kommun i Västra Götaland, för TBE-fall rapporterade åren 2021–2023.

2021**2022****2023**

Kommentar: TBE-fall som rapporterats från behandlande läkare i Västra Götaland samt fall från andra regioner där smittan sannolikt skett här.

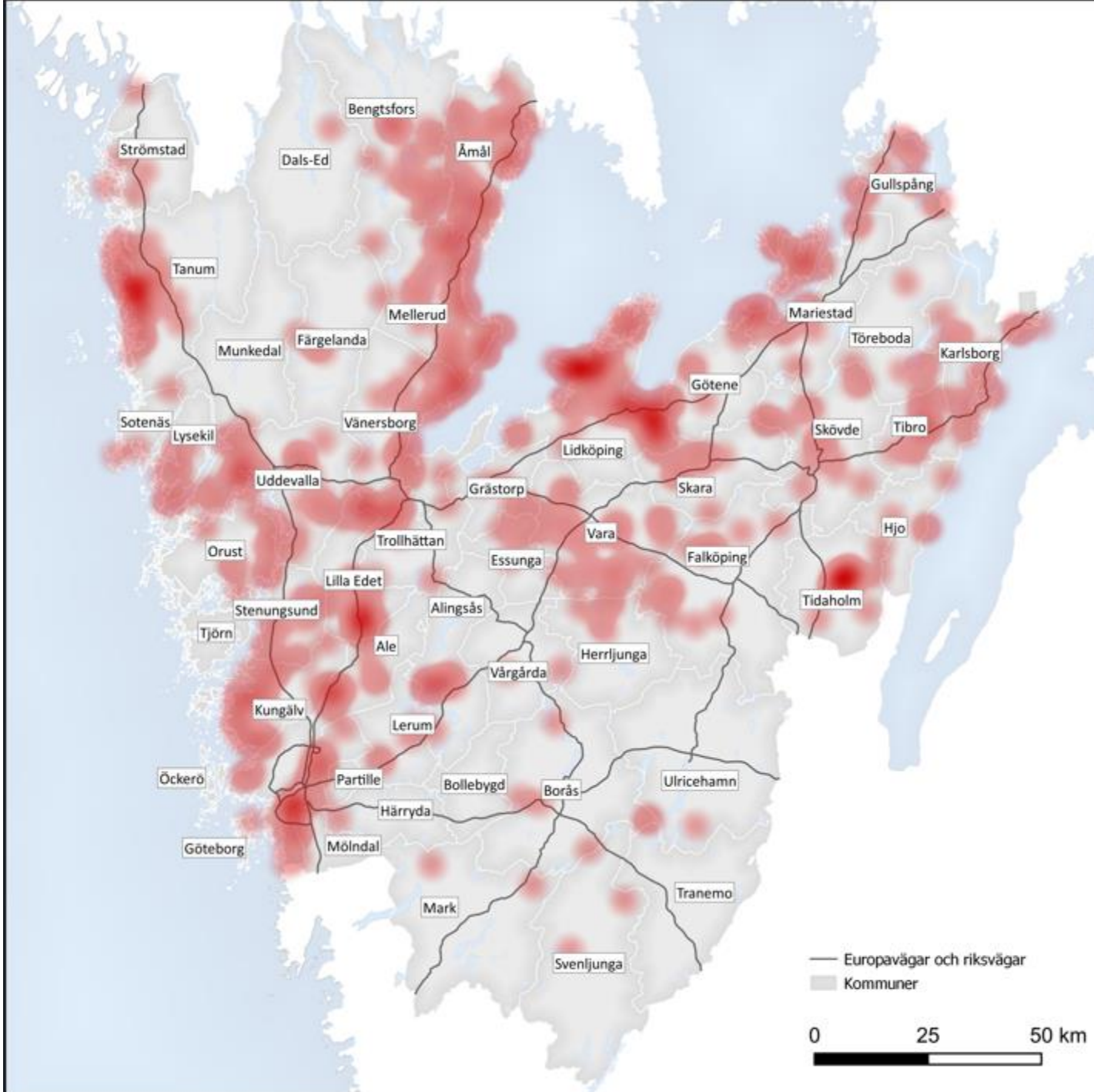
Antal rapporterade fall med TBE i Västra Götaland per månad.

Kartan visar sannolik smittområde för TBE-fall rapporterade 1998–2023 i Västra Götaland.

TBE finns påvisat i stora delar av regionen.

TBE-vaccination rekommenderas därför till alla som vistas i naturen i Västra Götaland.

TBE

Anmälningspliktig:

- TBE är anmälningspliktig enligt Smittskyddslagen.

* = obligatorisk uppgift
 ○ = Högst en cirkel kan markeras (snart)
 □ = Flera rutor kan markeras (Berus)

Klinisk anmälan TBE-infektion

Basuppgifter

Diagnos * TBE-infektion

Typ av klinisk anmälan * Kompletterande uppgifter
 Nytt fall

Om patienten

Typ av patient-ID * Personnummer/Samordningsnummer
 Annet nummer

Personnummer/Samordningsnummer *
 ○ Personnummer/Samordningsnummer
 Samordningsnummer är en identifikationskod för personer som inte är eller har varit registrerade som samordningsnummer. Använd läst "Annet nummer" om samordningsnummer saknas, till exempel arbetslösa.

Annat nummer *
 Födelseår *
 Juridiskt kön * Kvinna
 Man
 Uppgift saknas

Förnamn *
 Efternamn *
 Gatadress (annan)
 Postnummer (annan)
 Ort (annan)
 Telefonnummer

Om diagnosen

Grund för diagnos * Epidemiologiskt samband
 Klinisk bild
 Laboratorieverifierad
 Uppgift saknas

Neurologisk manifestation Visat ansett
 Visat menligt
 Annan neurologisk manifestation
 Uppgift saknas

När, var och hur

Inskrivningsdatum *
 Diagnosdatum
 Sannolikt smittland *
 Smittort
 Sannolikt smittad på resa? Ja
 Nej
 Uppgift okänd

Har patienten kännedom om sin diagnos? * Ja
 Nej
 Uppgift saknas

Kommentar gällande patientens kännedom om sin diagnos

Övrig information

Avresedatum
 Hemkomstdatum
 Hotel/boende
 Researrangör
 Annan relevant information

Smittväg *

Fästingbett
 Mat
 Opastoriserad mjölk
 Annan smittväg
 Uppgift saknas

Om annan smittväg *

Livsmedel som misstänks ha orsakat smittan (om tillämpligt)

Övriga uppgifter

Vaccinerad? * Ja
 Nej
 Uppgift saknas

Antal doser
 Datum för senaste vaccinos
 Kommentar till vaccination

Läkarens namn *

Läkarens telefonnummer

Anmälares namn

Anmälares telefonnummer

Läkarinformation

2022-05-05

TBE - Fästingburen hjärninflammation

Smittskyddsläkarnas smittskyddsblad, anmälningspliktig sjukdom.

Patientinformation

2022-05-05

TBE - Fästingburen hjärninflammation

Smittskyddsläkarnas smittskyddsblad

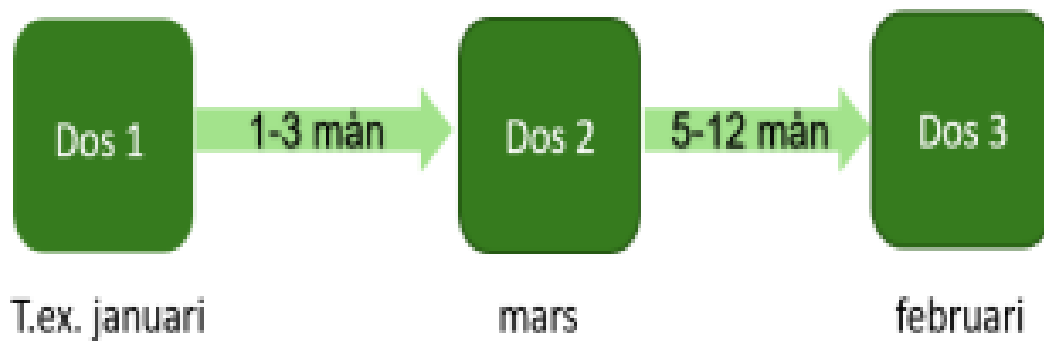
TBE

Vaccination:

- Vaccin med få biverkningar. God skyddseffekt.
- Rekommenderas till alla över 3 år som vistas i naturen i Västra Götaland. (Smittskydd Västra Götaland)
- Barn kan vaccineras från 1-års ålder och får ett bra skydd mot sjukdom.
- Vaccinationen betalas av den enskilde och omfattas inte av högkostnadsskyddet!
- 2024 är Encepur upphandlat av Västra Götalandsregionen.

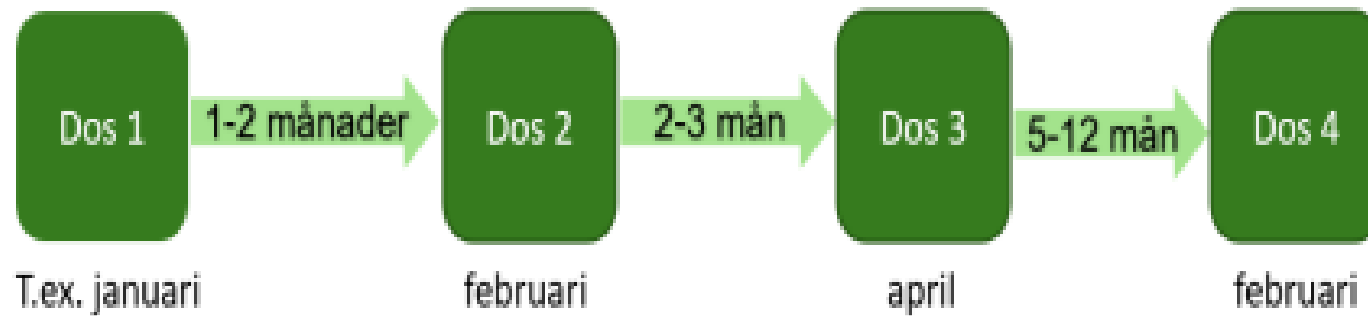
Grundvaccination TBE

Grundvaccination < 50 år

Grundvaccination TBE

Grundvaccination > 50 år eller kraftig immunnedsättning

Bosterdoser TBE

Schema TBE-vaccination boosterdoser

Efter genomgången grundvaccination gäller samma intervall för boosterdoser oavsett ålder och immunstatus.

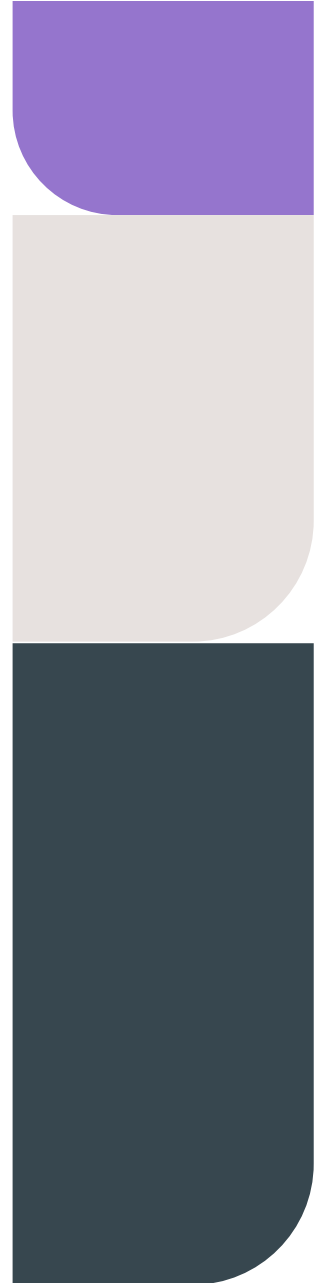

Fortsatt vaccination var 5:e år om risken för TBE kvarstår.

TBE

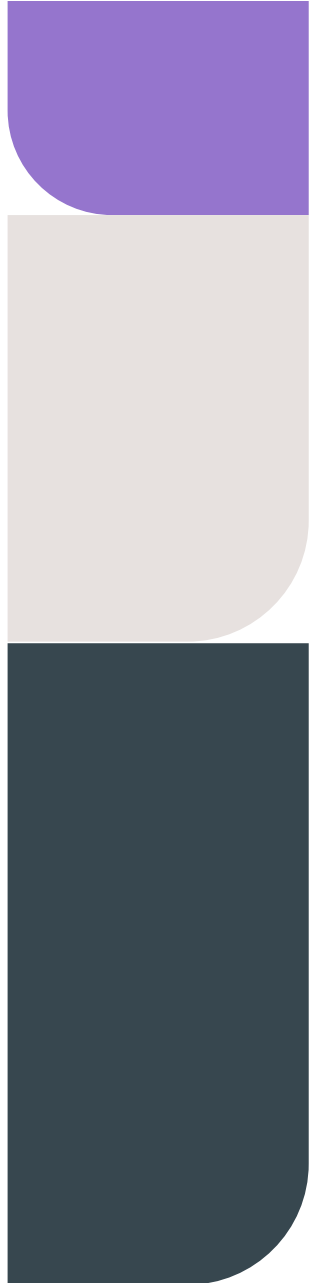
Vaccinationsavvikelser

- Vid avvikelse från rekommenderat vaccinationsschema gäller att *friska yngre personer* kan gå in i schemat oavsett intervall till föregående dos/doser och behöver aldrig "börja om".
- För de *över 50 år* eller de med *nedsatt immunförsvar* p.g.a. sjukdom eller medicinering måste en bedömning göras i varje enskilt fall.

Vaccinationsgenombrott

- Förekommer, vaccinet ger inte 100% skydd

Smittskydd Västra Götaland

Anmälningspliktiga sjukdomar - information och handläggning av sjukdomsfall

Dokument

Hygienrutiner - stödmaterial till verksamheter utanför sjukvården

Influensavaccination

Kontakt och beredskap

Lagar och förordningar

Smittskydd i förskolan (Hyfs) ▶

STI - sexuellt överförbara infektioner ▶

Utbildningar

Vaccinationer ▶

TBE – fästingburen encefalit

TBE 2022

Kartan baseras på sannolik plats för smitta för fall mellan 1998–2021.

Kartan visar var personer smittats av TBE. TBE finns nu påvisat i stora delar av Västra Götaland.

TBE-vaccination rekommenderas därför till alla som vistas i naturen inom Västra Götaland.

2022-03-23 Smittskydd Västra Götaland

Karta över TBE-fall 2022

Kartan visar var personer smittats av TBE i Västra Götaland

Informationsmaterial

Information till allmänheten 2022 om TBE och fästingar

Vaccination

Vaccinationsinformation till sjukvårdspersonal, vaccinationsschema och rutiner för beställning.

Sjukdomsinformation

Folkhälsomyndighetens sjukdomsinformation.

Huvudbudskap TBE

- Fortsatt hög nivå av antal bekräftade fall 2023.
- Sjukdom ger en svår belastning för individ och sjukvård.
- Vaccination är bästa skyddet –rekommenderas alla ≥ 3 år som vistas i naturen i Västra Götaland.

